

รูปแบบการพัฒนาแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนเมืองพัทยา 8 (พัทธยานุกูล)
Patterns Development Plan for Improving the Quality of Pattaya City 8
(Pattaya - nu-kun)

อาภรณ์ ราชสิงห์*
Arporn Rajchasingho

บทคัดย่อ

รูปแบบการพัฒนาแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนเมืองพัทยา 8 (พัทธยานุกูล) ในครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) กำหนดรูปแบบและกระบวนการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา 2) จัดทำคู่มือการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อเผยแพร่ ประเมินและติดตามผลการนำไปใช้ในสถานศึกษา และ 3) จัดทำข้อเสนอระดับนโยบายและระดับปฏิบัติเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา สำหรับการพัฒนาคู่มือนี้ใช้เป็นระเบียบวิธีการวิจัยและพัฒนา กลุ่มตัวอย่างในการพัฒนางานใช้วิธีเลือกแบบเฉพาะเจาะจง ประกอบด้วย บุคลากรของโรงเรียนเมืองพัทยา 8 (พัทธยานุกูล) ที่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับงานดังกล่าว ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา 3 คน และหัวหน้างานประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ด้านปัจจัยเบื้องต้น 5 คน ด้านกระบวนการ 8 คน ด้านผลผลิต 13 คน รวมจำนวน 30 คน การดำเนินงานประกอบด้วย 5 ขั้นตอน ขั้นตอนที่ 1 ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยจากการสัมภาษณ์และประชุมกลุ่มระดมความคิด กลุ่มตัวอย่างจำนวน 29 คน ของสถานศึกษา สรุปเป็นประเด็นสำคัญ ขั้นตอนที่ 2 กำหนดรูปแบบการจัดทำและกระบวนการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยการจัดประชุมกลุ่มระดมความคิด (Focus group) กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา 3 คน และหัวหน้างานประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ด้านปัจจัยเบื้องต้น 5 คน ด้านกระบวนการ 8 คน ด้านผลผลิต 13 คน รวมจำนวน 30 คน แล้วพิจารณาตรวจสอบโดยผู้ทรงคุณวุฒิ 5 ท่าน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่า IOC ขั้นตอนที่ 3 จัดทำคู่มือและประชุมสัมมนาเผยแพร่ เป็นการกำหนดกรอบแนวคิดจัดทำคู่มือ และร่างคู่มือการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยจัดประชุมกลุ่มระดมความคิด (Focus group) ดำเนินการเช่นเดียวกับขั้นตอนที่ 2 นำคู่มือไปทดลองกับสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่าง 30 คน เป็นผู้ตอบแบบประเมิน ประกอบด้วยแบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ เกี่ยวกับปัจจัยเบื้องต้นและกระบวนการ การวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานสำหรับการประเมินผลผลิต ประเมินจากแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่ได้จัดทำจริง โดยนักวิชาการ 3 คน ได้กำหนดเกณฑ์การประเมิน จากนั้นมีการปรับปรุงแก้ไขแล้วจึงจัดทำคู่มือฉบับสมบูรณ์เพื่อนำไปใช้ในการประชุมสัมมนาเผยแพร่กับกลุ่มตัวอย่าง ขั้นตอนที่ 4 การประเมินและติดตามผลการนำไปใช้หลังจากเผยแพร่เอกสารคู่มือแล้ว ได้ติดตามผลการดำเนินการของสถานศึกษา กลุ่มตัวอย่างจำนวน 30 คน

*ผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนเมืองพัทยา 8 (พัทธยานุกูล)

เป็นผู้ตอบแบบประเมิน เก็บรวบรวมด้วยตนเอง การวิเคราะห์ข้อมูลได้ดำเนินการเช่นเดียวกับการทดลองใช้ ขั้นตอนที่ 5 จัดทำข้อเสนอระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ โดยการวิเคราะห์และสังเคราะห์จากข้อมูลที่ได้รับจากการดำเนินการ สรุปผลการดำเนินการพัฒนางาน ดังนี้ จากการศึกษาสภาพและปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โดยการสัมภาษณ์และการประชุมกลุ่มระดมความคิด ได้แนวคิดในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาให้เป็นผลสำเร็จ ต้องประกอบด้วย 4 ประเด็น ประเด็นแรกต้องมีการกำหนดองค์ประกอบสำคัญของเอกสารแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ประเด็นที่สองแสดงให้เห็นถึงส่วนประกอบของเอกสารแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ประเด็นที่สามมีกระบวนการในการจัดทำแผน และประเด็นที่สี่ต้องจัดทำคู่มือในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ที่ให้สถานศึกษาสามารถจัดทำแผนได้เป็นผลสำเร็จ

คำสำคัญ: รูปแบบการพัฒนา / แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

ABSTRACT

This study was intended to: 1) define a model and process for the school's educational quality development plan, 2) prepare a manual to support the school's educational quality development plan and assessment, and 3) propose a policy and practice to improve an efficiency of school quality management. Research and development methods were used in this study with thirty specific samples selected from Pattaya City School 8 (Pattaya-nu-kun), whose knowledge related in the field. The samples consisted of a director, three deputy-directors, a head of quality assurance and responsible academic standards of the school, five members in case a general factor study, eight members in case a process study and another thirteen members in case an outcome study. The research procedure consists of five steps. Step 1, basic information problems of the educational plan, interview and focus group were conducted with 29 samples. Step 2, defining a model and process to plan the school educational quality development, the 30 subjects were asked to focus group. Then, five experts were requested to check the content validity with the IOC data analysis method. Step 3, processing the manual and holding conference and seminar, a brainstorming session (focus group) was conducted similarly to Step 2. Then, the manual was employed to try-out with 30 respondents. Questionnaire consisted of five levels evaluated towards general factors and the process. The data analysis program was used to show mean score and standard deviation. To evaluate outcome, three scholars were requested and defined three assessment criteria towards the school educational quality development plan. Afterwards, the school educational quality development plan was revised before the completed version would be published and contributed in conference and seminar. Step 4, assessment and monitoring of implementation, the educational quality development plan operated by Pattaya City School 8 (Pattaya-nu-kun) was evaluated and monitored. The 30 samples were assigned to take the questionnaire. Data was analyzed using the same method of the try-out step. Step 5, proposing the policy and practice, the findings from data analyses and synthesis were

discussed and concluded. The implementation could be concluded that; 1) the successful concept of the educational quality developmental plan, the school should consider four issues. Firstly, a key element of the educational quality development plan should be given in the documentation. Secondly, the document should show a list of the planning components. Thirdly, there should have the process of planning in the document. Finally, the plan manual should be provided to assist the school to provide the educational quality development plan successfully.

Keyword: Development Patterns / Educational Quality Development Plan

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ในปัจจุบันเป็นที่ยอมรับกันว่า การบริหารสถานศึกษามีความสำคัญ เนื่องจากเป็นหน่วยงานที่ทำหน้าที่จัดการทรัพยากรการบริหาร ได้แก่ คน เงิน และวัสดุอุปกรณ์ เพื่อให้บรรลุเป้าหมายของสถานศึกษา หากไม่มีระบบการบริหาร สถานศึกษาก็จะไม่สามารถดำเนินการปฏิบัติกิจกรรมไปตามเป้าหมายได้ และการบริหารสถานศึกษายังเป็นเครื่องมือที่ชี้ถึงความสำเร็จหรือความล้มเหลวของสถานศึกษาอีกด้วย จึงได้นำหลักระบบแนวคิดการบริหารคุณภาพมาใช้ในสถานศึกษา ซึ่งการบริหารเชิงกลยุทธ์เป็นจุดบรรจบของความรู้สาขาต่างๆ ในวิชาการบริหารกับพลังแห่งข้อมูลข่าวสาร เพื่อกำหนดขึ้นเป็นนโยบายที่หนักแน่นแม่นยำ เป็นระบบการบริหารที่มีวิวัฒนาการมาจากระบบธุรกิจ ซึ่งสามารถประยุกต์ใช้ได้กับองค์กรไม่ว่าใหญ่หรือเล็ก รัฐหรือเอกชน และจำเป็นต้องการบรรลุผลสำเร็จขององค์กรด้วยการบริหารจัดการเป็นกระบวนการของกิจกรรมที่ผู้บริหารต้องเป็นผู้ควบคุม กำกับ และดำเนินการอย่างต่อเนื่องและร่วมทำงานกับคนในองค์กรประสานงานกันเพื่อให้บรรลุจุดมุ่งหมายขององค์กร โดยที่การวางแผนเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารจัดการที่เกี่ยวข้องกับการตัดสินใจในการจัดสรรทรัพยากรเพื่อดำเนินการใดๆ ให้ติดตาม ควบคุม และประสานงานกันให้ผู้ดำเนินการได้จัดกิจกรรมอย่างราบรื่น จึงนับได้ว่าการบริหารงานขององค์กรใดก็ตาม หากผู้บริหารละเลยการวางแผน ถึงแม้ผู้บริหารผู้นั้นจะมีความเชี่ยวชาญมีความชำนาญและมีความสามารถ ก็มักจะประสบความยุ่งยากในการบริหารงานเสมอ เพราะการวางแผนเป็นเครื่องมือที่สำคัญยิ่ง สำหรับการบริหารงานที่เป็นระบบและต้องการความสำเร็จอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล (อุทัย บุญประเสริฐ, 2542, หน้า 8) การวางแผนเป็นภาระหน้าที่การบริหารที่สำคัญที่สุดเป็นหน้าที่หลักประการแรกของนักบริหารทุกคน ทั้งนี้เพราะการวางแผนมีขอบเขตรอบคลุมถึงหน้าที่การบริหาร งานอื่นๆ ทั้งหมดและเป็นจุดเริ่มต้นของการบริหารงานทั้งปวง (ธงชัย สันติวงษ์, 2543, หน้า 105) การวางแผนเป็นการดำเนินการเลือกวิธีปฏิบัติจากแนวความคิดต่างๆ ที่จะนำไปสู่การกระทำจริงการวางแผนเป็นการตัดสินใจล่วงหน้าว่าจะทำอะไรเมื่อไร ด้วยวิธีการอย่างไร และจะให้ใครเป็นคนทำ เป็นการกำหนดการล่วงหน้าในการปฏิบัติงาน จะใช้ทรัพยากรบริหารที่มีอยู่เพื่อเชื่อมโยงกับเป้าหมายที่ต้องการ จึงนับได้ว่าแผนงานนั้นเป็นเครื่องมือสำหรับการทำงานของหน่วยงานหนึ่งๆ (พนัส หันนาคินทร์, 2542, หน้า 24) การดำเนินการต่างๆ ทั้งภาครัฐและเอกชนมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องคำนึงถึงประสิทธิภาพของการดำเนินงานเพื่อเป็นการป้องกันและลดความสูญเสียที่อาจจะเกิดขึ้น และเพื่อให้การดำเนินงานบังเกิดผลตามวัตถุประสงค์ที่วางไว้จึงจำเป็นต้องกำหนดแนวทางการดำเนินงานที่ชัดเจน สอดคล้องกับนโยบายที่กำหนดไว้โดยใช้การวางแผนเป็นเครื่องมือในการนำไปสู่จุดมุ่งหมายของการดำเนินการที่ต้องการ

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 หมวด 6 มาตรฐานและการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47 ให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ ประกอบด้วยระบบการประกันคุณภาพภายในและระบบการประกันคุณภาพภายนอก มาตรา 48 ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาและให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของการบริหารการศึกษาที่ต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องเปิดเผยต่อสาธารณชนเพื่อนำไปสู่คุณภาพและมาตรฐานการศึกษา และเพื่อรับรองการประกันคุณภาพภายนอก ซึ่งจะเห็นได้ว่าการประกันคุณภาพเข้ามามีบทบาทในวงการศึกษานับตั้งแต่นั้นมา ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์ (2554, หน้า 4-6) กล่าวว่า การประกันคุณภาพการศึกษาเป็นเรื่องสำคัญ เป็นวิธีการขับเคลื่อนคุณภาพการศึกษาทั่วประเทศและการประกันคุณภาพการศึกษามีประโยชน์หลายประการโดยเฉพาะผู้เรียนและผู้ปกครองมีหลักประกันและมีความมั่นใจว่า สถานศึกษาจัดการศึกษาที่มีคุณภาพเป็นไปตามมาตรฐานที่กำหนด ชุมชน และสังคมประเทศชาติ ได้เยาวชนและคนที่ดี มีคุณภาพและศักยภาพที่จะพัฒนาองค์กร ชุมชน และสังคมประเทศชาติต่อไป รวมทั้งผู้รับบริการ ได้ความพึงพอใจจากการใช้ผลผลิตของหน่วยงาน นอกจากนี้แล้วครูยังได้ทำงานอย่างมืออาชีพ มีการทำงานที่เป็นระบบ โปร่งใส มีความรับผิดชอบที่ตรวจสอบได้ มีประสิทธิภาพและเน้นคุณภาพได้พัฒนาตนเองและผู้เรียนอย่างต่อเนื่องทำให้ทำให้เป็นที่ยอมรับของผู้ปกครองและชุมชน และผู้บริหาร ภาวะผู้นำและความรู้ ความสามารถในการบริหารอย่างเป็นระบบและมีความโปร่งใส เพื่อพัฒนาสถานศึกษาให้คุณภาพ เป็นที่ยอมรับและนิยมชมชอบของผู้ปกครอง ชุมชน ตลอดจนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ก่อให้เกิดความภาคภูมิใจและเป็นประโยชน์ต่อสังคม ส่งผลให้หน่วยงานที่กำกับดูแลได้สถานศึกษาที่มีคุณภาพและศักยภาพในการพัฒนาตนเอง ซึ่งจะช่วยแบ่งเบาภาระในการกำกับดูแลสถานศึกษา และก่อให้เกิดความมั่นใจในคุณภาพทางการศึกษาและคุณภาพของสถานศึกษา สอดคล้องกับ สมหวัง พิธิยานุวัตร (2545, หน้า 6-11) กล่าวว่า การประกันคุณภาพภายในที่ดีจะต้องมีคุณลักษณะเป็น “ระบบ” ซึ่งมีทั้งปัจจัยนำเข้า กระบวนการและผลลัพธ์ที่คาดหวัง มีทั้งระบบพัฒนาคุณภาพ ระบบติดตามคุณภาพ และระบบประเมินตนเองต้องผสมผสานกับงานบริหารปกติ กล่าวคือ บูรณาการเชื่อมโยงกับปฏิรูปการเรียนรู้ การสอน การพัฒนาบุคลากรและการบริหารฐานโรงเรียน (BM) ทำงานทุกภารกิจอย่างครบวงจรทั้งระดับบุคคลและหน่วยงาน มีการวางแผน ดำเนินการประเมินและปรับปรุงงานอย่างสม่ำเสมอ และผลการประเมินจะนำไปสู่การปรับปรุงการบริหารการเรียนรู้และการสอน โดยถือเป็นหน้าที่ของผู้บริหารจะต้องกำกับ ดูแลให้มีการประเมินคุณภาพอย่างต่อเนื่อง

โรงเรียนเมืองพิทยา 8 (พิทยานุกูล) เป็นสถานศึกษา มีภารกิจในการจัดการศึกษา โดยให้มีการจัดการศึกษาที่สอดคล้องกับนโยบายการศึกษาของเมืองพิทยา ตามมาตรา 47 และ 48 โดยกำหนดว่า “ให้หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา และให้ถือว่าการประกันคุณภาพภายในเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการบริหารการศึกษาที่จะต้องดำเนินการอย่างต่อเนื่อง โดยมีการจัดทำรายงานประจำปีเสนอ ต่อหน่วยงานต้นสังกัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องและเปิดเผยต่อสาธารณชน เพื่อนำไปสู่การพัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษา” และต้องคำนึงถึงการจัดการคุณภาพให้ทุกด้านสามารถติดตาม ตรวจสอบประเมินคุณภาพได้ (สำนักคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2542, หน้า 9) โดยแบ่งเป็นการประกันคุณภาพภายในและการประกันคุณภาพภายนอก ซึ่งในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ที่เป็น ส่วนหนึ่งของแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่ผ่านมา ขาดการมีส่วนร่วม ผู้ที่มีหน้าที่หลักในการจัดทำแผนไม่สามารถประสานงานได้จึงมอบหมายผู้ที่ไว้วางใจได้ทำหน้าที่เขียนแผน โดยผู้ที่เขียนแผนไม่ได้เป็นผู้บริหาร จึงไม่มั่นใจว่าแผนที่ได้จะถูกต้องตามหลักการโดยมีต่อปัญหาและอุปสรรคที่สำคัญดังนี้ 1) ผู้บริหาร ไม่ให้ความสำคัญ

ในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา และไม่ได้ให้การสนับสนุนครอบคลุมในทุกด้านที่เกี่ยวข้อง 2) บุคลากร ไม่มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ 3) บุคลากรมีภารกิจอื่น ทำให้ไม่มีเวลาในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ 4) แผนปฏิบัติการได้จัดทำเสนอไว้ได้นำไปใช้เพียงแต่การทำตามแผนที่เขียนไว้ ไม่ได้รับความสนใจจากคนทำงานมากนัก ส่วนผลของแผนจะเป็นอย่างไรไม่ค่อยได้รับความสนใจจากคนที่ทำเท่าที่ควรตามกระบวนการของแผน ได้แก่ การเตรียมการวางแผน การจัดทำแผน การนำแผนไปสู่การปฏิบัติ และการปรับปรุงแผนนั้น ก็มีการดำเนินการในแต่ละเรื่องตามสภาพของสถานศึกษาแล้วแต่นโยบายของผู้บริหารสถานศึกษา ซึ่งในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษานั้น ต้องนำเอานโยบายระดับประเทศ ระดับกระทรวง และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง รวมทั้งผลการประกันคุณภาพทั้งภายในและภายนอก มาวิเคราะห์ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ และแผนอื่นๆ ของสถานศึกษาด้วย จะได้สามารถจัดทำแผนได้ตรงกับสิ่งที่ต้องพัฒนา และจะต้องทำร่วมกันทุกฝ่าย เพื่อการพัฒนางานไปสู่เป้าหมายคุณภาพของสถานศึกษา และลักษณะของแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาในแต่ละแห่งมีความหลากหลาย

จากความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา รวมทั้งกฎกระทรวงศึกษาธิการ ว่าด้วยระบบหลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ข้อ 22 (2) ที่กำหนดให้สถานศึกษาโรงเรียนเมืองพัทยา 8 (พัทธยานุกูล) ต้องจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา จึงสนใจที่จะพัฒนางานด้านการวางแผนในการบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษาในส่วนของ การจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่มุ่งคุณภาพตามมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ซึ่งถือเป็นส่วนสำคัญและเป็นจุดเริ่มต้นในการบริหารจัดการคุณภาพสถานศึกษาด้วยระบบการวางแผนที่ดี ด้วยความร่วมมือกันทุกฝ่าย นำไปสู่การดำเนินงานอย่างมีทิศทางและเป้าหมายเดียวกัน ผลการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษาจะบ่งบอกถึงประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการจัดการศึกษาของสถานศึกษาโรงเรียนเมืองพัทยา 8 (พัทธยานุกูล) และสำนักการศึกษาเมืองพัทยา

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อกำหนดรูปแบบและกระบวนการดำเนินการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา
2. เพื่อจัดทำคู่มือการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อเผยแพร่ และประเมินและติดตามผลการนำไปใช้ในสถานศึกษา
3. เพื่อจัดทำข้อเสนอระดับนโยบายและระดับปฏิบัติเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการคุณภาพของสถานศึกษา

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/แหล่งข้อมูล

- 1.1 ประชากร เป็นบุคลากรในสถานศึกษาโรงเรียนเมืองพัทยา 8 (พัทธยานุกูล)
- 1.2 กลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีเลือกแบบเฉพาะเจาะจง ได้แก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา 1 คน รองผู้อำนวยการสถานศึกษา 3 คน และหัวหน้างานประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ด้านปัจจัยเบื้องต้น 5 คน ด้านกระบวนการ 8 คน ด้านผลผลิต 13 คน รวมจำนวน 30 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย การเก็บรวบรวมข้อมูล และการวิเคราะห์ข้อมูล

2.1 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

2.1.1 แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง กำหนดประเด็นในการสัมภาษณ์ โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์และรวบรวมข้อมูลจากบุคลากรของสถานศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์สรุปประเด็นสำคัญ

2.1.2 แบบสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความสอดคล้องขององค์ประกอบของแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

2.1.3 แบบประเมินเกี่ยวกับปัจจัยเบื้องต้นและกระบวนการ

2.1.4 แบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับเกี่ยวกับการประเมินด้านผลผลิต

2.1.5 แบบประเมินและติดตามผลการใช้คู่มือการเขียนแผนพัฒนาการจัดการการศึกษาของสถานศึกษา

2.2 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล

2.2.1 ศึกษาสภาพและปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โรงเรียนเมืองพัทยา 8 (พัทธยานุกูล) ประชากรเป็นบุคลากรในสถานศึกษาโรงเรียนเมืองพัทยา 8 (พัทธยานุกูล)

2.2.2 กำหนดวิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และเครื่องมือที่จะใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ การสัมภาษณ์เป็นกลุ่ม และแบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง

2.2.3 นำแบบสัมภาษณ์ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหาร การพัฒนาการจัดการศึกษาและการวัดผลและประเมินผล ตรวจสอบความครอบคลุมและความถูกต้อง เหมาะสมของประเด็นสัมภาษณ์ และปรับปรุงประเด็นสัมภาษณ์ตามข้อเสนอของผู้ทรงคุณวุฒิ

2.2.4 จัดประชุมครูทุกคน ระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โรงเรียนเมืองพัทยา 8 (พัทธยานุกูล) ข้อเสนอแนะในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา และแนวคิดเกี่ยวกับแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

2.2.5 สัมภาษณ์ รองผู้อำนวยการสถานศึกษา 3 คน และหัวหน้างานประกันคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา ด้านปัจจัยเบื้องต้น 5 คน ด้านกระบวนการ 8 คน ด้านผลผลิต 13 คน รวมจำนวน 29 คน โดยมีผู้อำนวยการสถานศึกษาโรงเรียนเมืองพัทยา 8 (พัทธยานุกูล) เป็นผู้สัมภาษณ์

2.2.6 จัดประชุมกลุ่มระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบเอกสารแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนเมืองพัทยา 8 (พัทธยานุกูล) โดยนำข้อมูลมาจากการศึกษาสภาพและปัญหาในการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาโรงเรียนเมืองพัทยา 8 (พัทธยานุกูล) มาประกอบการพิจารณา ผลการประชุมได้องค์ประกอบสำคัญของแผนพัฒนาการจัดการศึกษาส่วนประกอบของเอกสารแผนพัฒนาการจัดการศึกษาและกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษา

2.2.7 สรุปผลการประชุมระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับรูปแบบเอกสารแผนพัฒนาการจัดการศึกษา (องค์ประกอบสำคัญของแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่วนประกอบสำคัญของเอกสารแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา. และกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนเมืองพัทยา 8 (พัทธยานุกูล)

2.2.8 นำรูปแบบเอกสารแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนเมืองพัทยา 8 (พัทธยานุกูล) ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา การพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการวัด ประเมินผล จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความสอดคล้องขององค์ประกอบสำคัญของแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ส่วนประกอบของเอกสาร และรายละเอียดในแต่ละหัวข้อของแผนพัฒนาคุณภาพ

การศึกษา และตรวจสอบความเป็นไปได้ในการนำไปปฏิบัติจริงในสถานศึกษาของกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา

2.2.9 วิเคราะห์ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ ที่มีต่อรูปแบบเอกสารแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาโรงเรียนเมืองพัทยา 8 (พัทยานุกูล) ด้วยการหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC: Index of Objective Congruence)

2.2.10 ปรับปรุงรูปแบบเอกสารแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาและกระบวนการวางแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ เติเรียนนำไปเขียนร่าง “คู่มือการบริหารคุณภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนเมืองพัทยา 8 (พัทยานุกูล)

2.2.11 กำหนดกรอบแนวคิดของคู่มือการบริหารคุณภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโดยการจัดประชุมระดมความคิดเห็นผู้เกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดกรอบแนวคิดในการจัดทำคู่มือการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานคุณภาพการศึกษาศานศึกษา

2.2.12 เขียนร่าง “คู่มือการบริหารคุณภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน” ตามกรอบแนวคิดที่กำหนดประกอบด้วยรายละเอียดการดำเนินการที่เป็นแนวทางสำหรับสถานศึกษาในทุกหัวข้อ

2.2.13 นำเสนอคู่มือการบริหารคุณภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อขอคำแนะนำด้านความถูกต้องครอบคลุมของเนื้อหา และความเหมาะสมของภาษาที่ใช้กับกลุ่มเป้าหมาย และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะ

2.2.14 นำร่าง “คู่มือการบริหารคุณภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน” ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการบริหารการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและการวัดผล ประเมินผล จำนวน 5 ท่าน ตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม และปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ แล้วจัดพิมพ์เพื่อนำไปทดลองใช้

2.2.15 จัดทำคู่มือฉบับสมบูรณ์ และจัดประชุมสัมมนา

2.2.16 นำข้อมูลจากการดำเนินการมาปรับปรุงแก้ไขและจัดทำคู่มือแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของโรงเรียนเมืองพัทยา 8 (พัทยานุกูล) ฉบับสมบูรณ์ จัดประชุมสัมมนาเพื่อเผยแพร่ โดยใช้เอกสารคู่มือการบริหารคุณภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานของโรงเรียนเมืองพัทยา 8 (พัทยานุกูล) และเก็บรวบรวมข้อมูลขณะประชุมสัมมนา โดยสรุปเป็นข้อเสนอแนะและข้อสังเกต

2.2.17 สร้างเครื่องมือประเมินคุณภาพของ “คู่มือการบริหารคุณภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐาน” ซึ่งมีประเด็นประเมิน 4 ประเด็น ดังนี้ 1)ปัจจัยเบื้องต้น 2)กระบวนการ 3)ผลผลิต 4)ผลที่เกิดขึ้นจากการพัฒนางานด้านการวางแผนพัฒนาคุณภาพ

2.2.18 นำแบบประเมินด้านปัจจัยเบื้องต้นและด้านกระบวนการที่สร้างขึ้น ไปทดลองใช้กับโรงเรียนเมืองพัทยา 5 (บ้านเนินพัทยาเหนือ) จำนวน 30 คน และวิเคราะห์หาค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินด้วยค่าสัมประสิทธิ์แอลฟา (Alpha coefficient : α) ของคอนบาค (Cronbach) ได้ค่าความเชื่อมั่น 0.892

2.2.19 นำเอกสาร “คู่มือการบริหารคุณภาพการจัดการศึกษาขั้นพื้นฐานโรงเรียนเมืองพัทยา 8 (พัทยานุกูล)” ไปทดลองใช้ในโรงเรียนเมืองพัทยา 8 (พัทยานุกูล) ในการทดลองใช้ได้จัดประชุมสัมมนาและชี้แจงนโยบายการนำไปปฏิบัติ ระยะเวลาในการปฏิบัติ 3 เดือน หลังจากนั้นได้มีการประเมินและติดตามผลการดำเนินงานของสถานศึกษาโดยใช้เครื่องมือที่จัดทำขึ้น การประเมินปัจจัยเบื้องต้นและกระบวนการ ผู้ศึกษาเป็นผู้แจกแบบสอบถามและเก็บกลับคืนด้วยตนเอง ได้รับแบบประเมินกลับคืนมา ร้อยละ 100.00 วิเคราะห์ข้อมูลด้วยการหาค่าเฉลี่ย (Mean) และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard deviation) ด้วยโปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป การประเมินผลผลิตโดยนักวิชาการ 5 ท่าน วิเคราะห์ข้อมูลด้วยค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) และการ

ประเมินผลที่เกิดจากการพัฒนางานด้านการวางแผนในการพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ผู้ศึกษาเป็นผู้ดำเนินการด้วยตนเอง

สรุปผลการวิจัย

รูปแบบแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา โรงเรียนเมืองพิทยา 8 (พิทยานุกูล) ที่ผ่านมาในส่วนของแผนงาน/โครงการ/กิจกรรม (ระบุตัวชี้วัด) สรุปมาจากแผนยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติการประจำปี โดยจากระบบประกันคุณภาพภายในของต้นสังกัด สำนักงานการศึกษาเมืองพิทยา ได้กำหนดเกณฑ์การประเมินไว้ 24 โครงการ เมื่อมีการพัฒนาแผนคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาโรงเรียนเมืองพิทยา 8 (พิทยานุกูล) จึงมีการกำหนดเกณฑ์การประเมินเป็น 26 โครงการ ผลปรากฏว่า แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาในด้านปัจจัยเบื้องต้น เนื้อหายังไม่สอดคล้องกับเนื้อหา ด้านกระบวนการ บุคลากรไม่มีความพร้อมในการพัฒนาแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ด้านผลผลิต นำไปใช้ประโยชน์ในการนิเทศการประกันคุณภาพได้น้อย

รูปแบบแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

1. องค์ประกอบสำคัญของแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องกำหนดไว้ในแผนดังกล่าว ประกอบด้วย 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ภาพรวมของสถานศึกษา (School Profile) 2) เป้าหมายของสถานศึกษา (School Goals) 3) สถานการณ์ของสถานศึกษาและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 4) ยุทธศาสตร์แผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา 5) แผนงบประมาณการเงินของสถานศึกษา 6) บทบาทหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการจัดการศึกษา 7) การติดตาม ตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

2. ส่วนประกอบในการจัดทำเป็นรูปเล่มเอกสารแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

2.1 ปก (ระบุชื่อแผน ชื่อสถานศึกษา และช่วงเวลาที่ใช้แผน)

2.2 คำนำ

2.3 สารบัญ

2.4 บทนำ

2.5 ภาพรวมของสถานศึกษา

2.6 สถานการณ์ของสถานศึกษาและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา

2.7 ยุทธศาสตร์แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

2.8 แผนงบประมาณการเงินของสถานศึกษา (จำแนกตามหมวดเงิน) แหล่งที่มารายได้และการ

ระดมทรัพยากร

2.9 บทบาทหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับการศึกษา

2.10 การติดตามตรวจสอบสภาพและประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

กระบวนการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการจัดการศึกษาของสถานศึกษา ประกอบด้วย

1) การเตรียมความพร้อม

2) ประเมินความต้องการและความจำเป็นของสถานศึกษา

3) วิเคราะห์ปัญหา สาเหตุและพิจารณาแนวทางแก้ไขตามประเด็นสำคัญการพัฒนา

4) กำหนดข้อมูลสารสนเทศที่จะเขียนในแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

5) กำหนดแผนปฏิบัติการรายปี

6) การเขียนแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

7) ตรวจสอบความถูกต้อง สอดคล้องและปรับปรุงแก้ไข

8) การนำแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาสู่การปฏิบัติ

คู่มือการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา ได้กำหนดเป็น 3 ตอน

ตอนที่ 1 บทนำ

ตอนที่ 2 รูปแบบการพัฒนาแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาโรงเรียนเมืองพัทยา 8 (พัทธยานุกูล)

ตอนที่ 3 การนำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาสู่การปฏิบัติ

ผลการประเมินและติดตามผล

1. ด้านปัจจัยเบื้องต้น ได้แก่ คุณภาพของเอกสารคู่มือการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาโดยภาพรวมมีคุณภาพ อยู่ในระดับมากที่สุดคิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.66 โดยอันดับแรก ได้แก่ ด้านประโยชน์ในการนำคู่มือไปใช้อยู่ในระดับมากที่สุดคิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.77 และอันดับสุดท้าย ได้แก่ ด้านการใช้ภาษาอยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.48
2. ด้านกระบวนการ เป็นการประเมินการนำกระบวนการจัดทำแผนไปปฏิบัติจริงโดยภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุดคิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.51 สำหรับอันดับแรก ได้แก่ กำหนดแผนปฏิบัติการรายปี อยู่ในระดับมากที่สุดคิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.65 อันดับสุดท้าย ได้แก่ การเตรียมความพร้อม อยู่ในระดับมากที่สุด คิดเป็นค่าเฉลี่ย 4.41
3. ด้านผลผลิต ได้แก่ ผลการจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาโดยภาพรวมอยู่ในระดับดี
4. ผลที่เกิดขึ้นจากการพัฒนางานด้านการวางแผนในการบริหารจัดการด้านคุณภาพของสถานศึกษา สถานศึกษาได้แผนพัฒนาการจัดการของสถานศึกษาที่เป็นกรอบแนวทางการปฏิบัติงานของบุคลากรของสถานศึกษา ฝ่ายบริหารใช้เป็นกรอบแนวทางการกำกับ ติดตามการปฏิบัติงานเป็นเอกสารหลักฐานสำหรับตรวจสอบการดำเนินการในระบบประกันคุณภาพของสถานศึกษา

อภิปรายผลการวิจัย

แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา ประกอบด้วยองค์ประกอบสำคัญ 7 องค์ประกอบ ได้แก่ 1) ภาพรวมของสถานศึกษา (School Profile) 2) เป้าหมายของสถานศึกษา (School Goals) 3) สถานการณ์ของสถานศึกษาและมาตรฐานการศึกษาของสถานศึกษา 4) ยุทธศาสตร์แผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา (วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมาย จุดเน้นคุณภาพ กลยุทธ์ แผนงาน/โครงการ/กิจกรรม 26 โครงการ ที่ระบุเป้าหมายและความสำเร็จ) 5) แผนงบประมาณการเงินของสถานศึกษา 6) บทบาทหน้าที่ผู้เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา 7) การติดตาม ตรวจสอบและประเมินคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา

รวมทั้งส่วนประกอบต่างๆ ที่ทำให้เป็นเอกสารแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่สมบูรณ์ เป็นแผนที่เป็นกรอบแนวทางการดำเนินงานของสถานศึกษาที่เป็นทิศทางการดำเนินงานขอสถานศึกษาในระยะยาวหรือในระยะสั้น เป็นการบูรณาการงานทุกด้านของสถานศึกษา ประกอบกับสารสนเทศที่เป็นข้อมูลพื้นฐานของสถานศึกษา การจัดทำแผนกลยุทธ์ แผนประจำปีงบประมาณ โดยมีเป้าหมายที่กำหนดไว้ในกฎกระทรวงศึกษาธิการว่าด้วยหลักเกณฑ์การประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2553 ซึ่งสอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาที่เป็นข้อกำหนดเกี่ยวกับคุณลักษณะ คุณภาพ และมาตรฐานในการจัดการจัดการศึกษาที่พึงประสงค์ เพื่อใช้เป็นเกณฑ์ในการส่งเสริมการกำกับดูแล การตรวจสอบ การประเมินผล และการประกันคุณภาพการศึกษา (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2551, หน้า 153-202) เป็นการวางกรอบการปฏิบัติงานที่มุ่งสู่คุณภาพการจัดการศึกษา เป็นไปตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2)

พ.ศ. 2545 หมวด 6 มาตรฐานการประกันคุณภาพการศึกษา มาตรา 47 และ 48 ที่กำหนดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาเพื่อพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ โดยให้เป็นส่วนหนึ่งของการบริหารจัดการของสถานศึกษา และตามนโยบายปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (2552-2561) ที่มุ่งพัฒนาคุณภาพคนไทยให้มีคุณภาพตามระดับการศึกษา ดังนั้น จึงได้มีมาตรฐานการศึกษาของชาติ มาตรฐานการศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรฐานการศึกษาอาชีวศึกษา และมาตรฐานการศึกษาระดับอุดมศึกษา การจัดทำแผนพัฒนาการจัดการศึกษาของสถานศึกษาจึงจำเป็นต้องมีที่ต้นสังกัดและสถานศึกษาต้องให้ความสำคัญ และกำหนดกรอบให้ชัดเจนในการดำเนินการ

การกำหนดกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา การจัดทำคู่มือเพื่อเป็นแนวปฏิบัติ ตลอดจนการอบรมสัมมนา ประชุมชี้แจง จะทำให้เกิดประสิทธิภาพในการบริหารจัดการ สอดคล้องกับที่สำนักงานทดสอบทางการศึกษา สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน (2550, หน้า 27-66) ได้กล่าวถึงวิธีการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษามีหลายวิธี ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจของสถานศึกษาจะเลือกใช้วิธีการใด ทั้งนี้จะต้องเป็นแผนที่สะท้อนคุณลักษณะที่พึงประสงค์ตามเกณฑ์ของแผน ส่วนกระบวนการจัดทำแผนประกอบด้วย 6 ขั้นตอน ซึ่งครอบคลุมเต็มกระบวนการนับตั้งแต่การเตรียมการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา การประเมินความต้องการและความจำเป็นของสถานศึกษา การวิเคราะห์ปัญหา สาเหตุและพิจารณาแนวทางแก้ไขตามประเด็นสำคัญ การพัฒนา กำหนดแผนปฏิบัติการรายปี การเขียนแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษา และนำแผนพัฒนาคุณภาพสถานศึกษาสู่การปฏิบัติ ได้มีการกำหนดแนวทางปฏิบัติให้สถานศึกษาจากผลงานวิจัยของ อรทัย พระสว่าง (2547, บทคัดย่อ) พบว่า การพัฒนาบุคลากรด้วยกลยุทธ์การฝึกอบรมและการนิเทศภายในทำให้ครูและบุคลากรมีความรู้ความเข้าใจ สามารถจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาตามขั้นตอนและตรงตามหลักวิชาการ แต่งตั้งคณะจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา ศึกษาบทบาทหน้าที่ของตนเอง มีการประเมินความต้องการและความจำเป็นของสถานศึกษา ศึกษาข้อมูลของสถานศึกษาครอบคลุมทุกด้าน กำหนดทิศทางของแผน และจัดทำโครงการที่เน้นการปรับปรุงพัฒนาได้เป็นอย่างดี มีการวิเคราะห์ปัญหา สาเหตุ และพิจารณาแนวทางในการแก้ไขตามประเด็นสำคัญ ปรับเปลี่ยนแก้ไข ปัญหา หรือเสริมสร้างจุดเด่นให้กับสถานศึกษาโดยเฉพะอย่างยิ่งด้านการเรียนการสอน การกำหนดแผนปฏิบัติการรายปี ประชาคม จันทรชิต (2550, หน้า 1-9) และผ่องพรรณ จรัสจินดารัตน์ (2553, บทคัดย่อ) ต่างให้แนวคิดกระบวนการดำเนินงานจัดทำแผนของสถานศึกษา ที่สอดคล้องกับแนวทางดังกล่าวแตกต่างกันไปในส่วนของรายละเอียดตามลักษณะของการจัดการศึกษา จัดทำคู่มือการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาเพื่อเผยแพร่ ประเมินและติดตามผลการนำไปใช้ในสถานศึกษา

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ข้อเสนอระดับนโยบาย

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน ต้องกำหนดนโยบายให้สำนักต่างๆ ที่รับผิดชอบดำเนินการในระดับนโยบาย ดังนี้

1. มีนโยบายให้สถานศึกษากำหนดนโยบายของสถานศึกษาในการบริหารจัดการสถานศึกษาใน ความรับผิดชอบของผู้อำนวยการ และรองผู้อำนวยการที่สอดคล้องกับงานความรับผิดชอบสำนักต่างๆ ของสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

2. สำนักงานการศึกษา เมืองพัทยา ต้องเป็นเจ้าภาพหลักให้สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานในการวางแผนที่มีคุณภาพการจัดการศึกษาขององค์กรที่สอดคล้อง ครอบคลุม นโยบายในระดับชาติ ระดับกระทรวง ระดับองค์กร ระดับสำนัก และระดับสถานศึกษารวมถึงมาตรฐานการศึกษา

3. สำนักงานการศึกษา เมืองพัทยาเป็นสำนักที่รับผิดชอบงานด้านคุณภาพและมาตรฐานต้องกำหนดหลักเกณฑ์ ระเบียบ ระบบงาน และแนวทางในการดำเนินการของสถานศึกษาให้ชัดเจน รวมทั้งการประสานกับหน่วยงานภายนอกที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะสำนักรับรองมาตรฐานการศึกษา (สมศ.) เกี่ยวข้องกับงานประกันคุณภาพ เพื่อการปฏิบัติงานในสถานศึกษาและเป็นการเตรียมพร้อมเพื่อการรองรับการประกันคุณภาพภายนอกด้วย

4. สำนักงานการศึกษา เมืองพัทยาต้องร่วมกับ โรงเรียนเมืองพัทยา 8 (พิทยานุกูล) จัดการอบรมให้ความรู้ ให้ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนในระบบประกันคุณภาพ โดยแบ่งเป็นกลุ่มตามหน้าที่ที่รับผิดชอบ กลุ่มที่สำคัญ ได้แก่

4.1 ผู้อำนวยการสถานศึกษา ต้องมีความรู้ความเข้าใจในระบบ กระบวนการและการจัดการ

4.2 รองผู้อำนวยการสถานศึกษาที่รับผิดชอบหัวหน้างานและเจ้าหน้าที่ที่ต้องมีความรู้ความเข้าใจทั้งระบบ กระบวนการ การจัดการ การดำเนินงาน ในรายละเอียดแต่ละขั้นตอน เป็นที่ปรึกษาให้แก่ผู้เกี่ยวข้องได้เป็นอย่างดี

5. สำนักงานการศึกษา เมืองพัทยา ต้องจัดทำฐานข้อมูลในการวางแผนการจัดการศึกษาในทุกระดับ โดยสถานศึกษาสามารถใช้เป็นข้อมูลในการวางแผนของสถานศึกษาที่สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน

6. การติดตามและประเมินผล ต้องศึกษาระบบการประกันคุณภาพศึกษา มีการติดตามและประเมินผลเป็นระยะๆ และนำเสนอผลต่อผู้บังคับบัญชา เพื่อปรับปรุงแก้ไข พัฒนางานของสถานศึกษาในส่วนที่ยังต้องปรับปรุง และเป็นข้อมูลในการสนับสนุนทรัพยากรต่างๆ ในการจัดการเรียนการสอน

2. ข้อเสนอระดับสถานศึกษา

1. พัฒนาศักยภาพของในสถานศึกษาทุกคนให้เกิดความพร้อม โดยให้มีความเข้าใจงานด้านการวางแผนของสถานศึกษา

2. สถานศึกษาต้องกำหนดองค์ประกอบหลักของแผนพัฒนาการจัดการศึกษาเพื่อเป็นกรอบ / แนวทางให้สถานศึกษาได้ปฏิบัติในทิศทางเดียวกัน ควรอบรมให้ความรู้ในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาแก่ ผู้อำนวยการสถานศึกษา รองผู้อำนวยการรองผู้อำนวยการสถานศึกษา หัวหน้างานวางแผน หัวหน้างานประกันคุณภาพ และผู้รับผิดชอบมาตรฐานของสถานศึกษาในแต่ละตัวชี้วัดนอกจากนี้ควรกำหนดภารกิจในผังโครงสร้างการบริหารสถานศึกษาให้ชัดเจน

3. สถานศึกษาต้องกำหนดแนวทางการดำเนินโดยยึดหลักการมีส่วนร่วมของบุคคลและภาคส่วนต่างๆ ดังนี้

3.1 นักเรียน ต้องระดมความคิดจากคณะกรรมการของนักเรียน

3.2 ผู้บริหาร ครู และบุคลากรทางการศึกษาของสถานศึกษา ต้องจัดประชุมสัมมนาเชิงปฏิบัติการการจัดทำแผน โดยนำความคิดของนักเรียนบูรณาการลงในแผนด้วย

3.3 ตัวแทนชุมชน สถานประกอบการ องค์กรบริหารส่วนท้องถิ่น องค์กรบริหารส่วนท้องที่ ต้องจัดประชุมสัมมนาขอความคิดเห็น ข้อเสนอแนะแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาที่ได้จัดทำเรียบร้อยแล้ว

3.4 เสนอแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษา เพื่อขอความเห็นชอบจากคณะกรรมการบริหารสถานศึกษา

3.5 ประชุมชี้แจงหัวหน้าฝ่ายงานต่างๆ ให้มีการทำแผนพัฒนาฝ่ายงาน เพื่อนำมาเข้าร่วมเป็นแผนของสถานศึกษา

3.6 สำหรับการจัดทำแผนปฏิบัติงานประจำปีงบประมาณนั้นให้ฝ่ายงานและผู้เกี่ยวข้องเขียนโครงการที่สอดคล้องกับนโยบายแต่ละปี ส่งฝ่ายแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา แล้วจัดให้มีการประชุมคณะกรรมการในการพิจารณาจัดสรรงบประมาณ

3.7 ในส่วนของแผนกิจกรรมนักเรียนนั้นควรอบรมให้ความรู้แก่นักเรียนก่อนแล้วให้นักเรียนเสนอโครงการเป็นแผนงานประจำปี

4. ผู้บริหารและผู้รับผิดชอบควรกำกับติดตามให้มีการนำแผนไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจังต่อเนื่อง มีการตั้งคณะทำงานประเมินผลปฏิบัติงานเป็นระยะเพื่อแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นได้ทัน กำหนดปฏิทินการทำงานในแต่ละขั้นตอน และเปิดโอกาสให้บุคลากรที่เกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการดำเนินงานตามแผนที่สอดคล้องกับงบประมาณที่ได้รับและผลผลิตที่คาดว่าจะได้รับอย่างคุ้มค่าและมีประสิทธิภาพสูงสุด

ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

ควรศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างรูปแบบแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษา กับประสิทธิผลของการประกันคุณภาพการศึกษา โรงเรียนเมืองพัทยา 8 (พิทยานุกูล)

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2545). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

(ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. (2550). (2551). แนวทางการนำมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานสู่การปฏิบัติ. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย.

คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. (2542). พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พุทธศักราช 2542. กรุงเทพฯ: พริกหวานกราฟฟิค.

ชาญณรงค์ พรุ่งโรจน์. (28 กรกฎาคม 2554). คุณภาพคุณ: สมศ. อัตลักษณ์ เอกลักษณ์กับการประเมินคุณภาพภายนอก. สยามรัฐ, 25.

ประชาคม จันทระจิต. (2550). รูปแบบการพัฒนาประสิทธิภาพการทำวิจัยในชั้นเรียนของครูในสถานศึกษาสังกัดอาชีวศึกษา จังหวัดสุราษฎร์ธานี: กรณีศึกษาวิทยาลัยการอาชีพไชยา. วิทยานิพนธ์ครุศาสตร์บัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยการอาชีพไชยา.

พนัส หันนาคินทร์. (2542). หลักการบริหารโรงเรียน. กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.

ผ่องพรรณ จรัสจินดารัตน์. (2553). การพัฒนารูปแบบการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษา โดยใช้การประเมินแบบเสริมพลัง สำหรับวิทยาลัยเกษตรและเทคโนโลยี. ดุษฎีนิพนธ์ปรัชญาดุษฎีบัณฑิต คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ทดสอบทางการศึกษา, สำนักงาน. (2545). การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2544. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.

ธงชัย สันติวงษ์. (2543). กรุงเทพฯ: หลักการจัดการ. (พิมพ์ครั้งที่ 9). กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.

สมหวัง พิธิยานุวัตร. (2545). วิธีการประเมินทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

- อุทัย บุญประเสริฐ. (2542). รายงานการวิจัยการศึกษาแนวทางการบริหารและการจัดการศึกษาของสถานศึกษาในรูปแบบการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ.
- อรทัย พระสว่าง. (2547). การพัฒนาบุคลากรในการจัดทำแผนพัฒนาคุณภาพการศึกษาของสถานศึกษาโรงเรียนบ้านหนองด่าน อำเภอนากลาง จังหวัดหนองบัวลำภู. วิทยานิพนธ์ครุศาสตรบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.